

Mange runder

Det skal vandres mange turer frem og tilbage, før gulvet er slipt rent og glatt. Her har vi tatt et bilde for hver tur på samme stripe med korn 24 (en måte du aldri vil slipe på i virkeligheten) slik at du kan se hvor lite hver runde fjerner, selv med det grove papiret.

1. gang

2. gang

**Hemmeligheten
bak flotte gulv**

Slip MANGE ganger!

De første rundene med det grove og effektive papiret med korn 24, kan du tydelig se at det skjer noe. Senere krever jobben tålmodighet og system i sliping.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

Ved selve slipejobben er det avgjørende ikke å la valsen stå og gå på samme sted. Utover det er jobben lett. Du skal bare skifte papir i tide.

TIDSFORBRUK:

1-2 dager per rom.

PRIS:

2000-3000 kroner for to dagers leie og slipepapir.

Det er en stor og støvete jobb å slipe ned et gammelt plankegulv. Til gjengjeld blir resultatet flott, og du sparer fort noen tusenlapper på å gjøre det selv. Men bare hvis du gjør det riktig. Ellers kaster du bort penger på maskinleie og kostbart slipepapir.

Det støver, det bråker og det tar et par lange dager. Men det er en stor tilfredsstillelse i å ha slipt ned et mørkt plankegulv, og gleden over den silkeglatte gulvflaten vil vare i mange år.

Hvis du har mot til å sette i gang med et par dagers vandretur med støvmaske og hørselvern, kan du spare flere tusenlapper i forhold til å leie fagfolk.

Men det krever at du lærer av fagfolkene. Ellers vil du fort komme til å bruke flere penger på slipepapir og leie av maskiner, enn du skulle ha betalt dem for å slipe gulvet. Du risikerer også at gulvet ikke blir pent, og at jobben må gjøres om igjen om kort tid.

Du skal blant annet forberede gulvet, så det ikke ødelegger slipepapiret. Hvert ark koster kanskje en hundrelapp, og bare én spiker kan rive det i stykker.

Du skal også velge riktig slipepapir. Begynner du med for grovt papir, sliper du vekk unødvendig mye av gulvet, og du får unødig stor jobb med å fjerne slipesporene. Begynner du med for fint papir, tar jobben altfor lang tid, og koster for mye papir.

Får du ikke fjernet slipesporene og avsluttet med et glatt gulv, kan det være så godt som umulig å gi gulvet en lakk som holder etterpå.

De store maskinene leies

Du finner maskiner til å slipe gulvet i byggvarehus og hos verktøyutleiefirmaer.

Når du vil slipe ned til rent tre, får du bruk for en gulvslipemaskin med valse. Denne store utgaven veier 70 kilo, de mindre og ikke like effektive maskinene veier rundt 45 kilo. Første dag koster typisk 400-500 kroner for selve maskinen, de neste dagene litt mindre – men utgiftene til papir overgår raskt leien, særlig hvis du ikke passer godt på det.

Den mindre maskinen er kantsliperen. Den sliper med fremdelen av en roterende skive, og kommer tett på veggen. Her med "nebb", som rekker under rør og skråtak.

Gjør klar til å slipe

Med en gang du henter maskinene du har reservert for å slipe gulvet ditt, begynner taksameteret å gå. Du bør derfor ha klargjort alt på forhånd.

Du skal ha lukket igjen støvtett mot resten av huset, med en god plan for hvordan du kommer deg inn og ut.

Du skal ha renset gulvet, slik at du for eksempel ikke sliper inn skitt fra sprekker ned i treet.

Og veldig viktig: Du skal dore ned alle spiker og skru ned alle skruer 2-3 mm i gulvet. Det skal ikke mer enn én enkelt dum dykkert til, for å ødelegge et slipepapir til en hundrelapp.

1 Gulvet vaskes og renses – også ned i sprekke, som vi krafser rene med støvsugeren tett på. Det er dumt å slipe ned urenheter i treet. Derfor lønner det seg å være nøye med rengjøringen.

2 Gamle limrester, sparkelmasse o.l. skrapes vekk, så det ikke setter seg fast i slipepapiret og ødelegger det.
TIPS: Sitter det mye lim eller gummi fra et teppe på gulvet, er det letteste ofte å raspe det av med korn 16 på en slipemaskin.

3 Alle spiker dores 2-3 mm ned under overflaten, og skruer skrues ned. Stikker de opp, river de raskt opp slipepapiret. Samtidig setter du fast løse bord, så slipe-maskinene ikke fjerner for mye av dem.

4 Steng nøye mot husets øvrige rom. Dører slutter ikke tett nok til å hindre at støvet finner veien ut i huset og trenger inn overalt, helt ned i skap og skuffer. Her bruker vi dampsperreplast, som teipes fast.

5 Ledningen til maskinene trekker vi inn gjennom plasten, så høyt at den ikke er i veien for maskinene. Husk å sørge for en enkel vei inn og ut.
TIPS: Et fuktig laken fanger støvet godt.

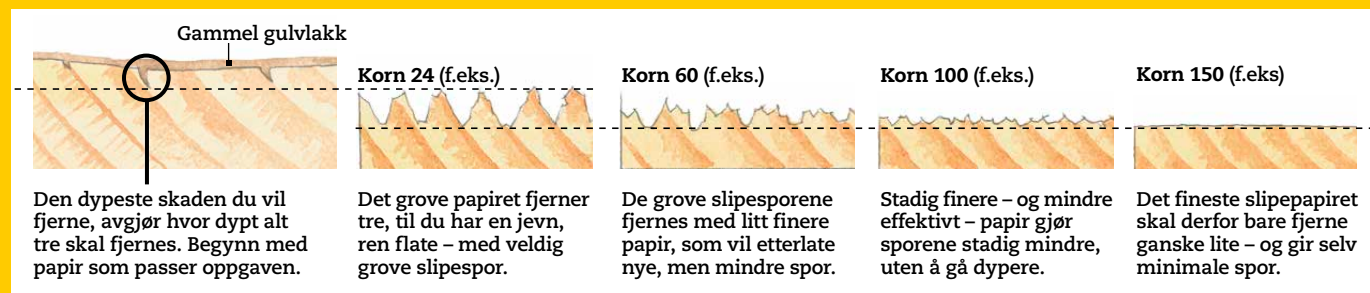
SPAR TID & PENGER

Slip helt ferdig med hver kornstørrelse

En utbredt feil ved sliping av gulv, er å gå for tidlig over til finere papir. Det koster veldig mye tid, det koster mye slipepapir, og du risikerer at du

aldri blir ferdig. Det groveste papiret er det mest effektive. Med det skal du slipe gulvet rent og plant. All lakk, alle skader og alle ujevnheter skal vekk. Deretter handler det bare om å fjerne slipesporene, ved å bruke

papir som gir mindre spor. Fordi papiret er mindre effektivt når det blir finere, fjerner du alle spor fra korn 24 med korn 40, alle spor fra korn 40 med korn 80 osv. Med hvert papir sliper du til forrige runde ikke synes lenger.

Slip kantene først

1 Sjekk gulvet, og velg kornstørrelse. Dette gulvet er plant, og vi skal ikke jevne ut krumme bord, bare fjerne lakken og noen småskader. For å unngå at lakken setter seg i papiet, begynner vi med korn 24. Hadde gulvet vært uten lakk, ville vi startet med 40.

2 Vi begynner å slippe ned kanten i hele rommet til rent tre, med korn 24 på kantsliperen. Det meste tar vi ved å trekke sliperen langs veggen, men de ytterste centimeterne klarer vi bare ved å holde maskinen vinkelrett på veggen.

3 I hjørnene og ved gulvlister må vi bruke en trekantsliper for å nå helt inn til kanten. Langs det meste av veggene trenger vi ikke trekantsliperen, fordi vi har fjernet fotlistene. De nye listene vil dekke den ytterste uslipete resten.

De første turene synes tydelig. Etterpå må du jobbe deg systematisk frem- og bakover, for å slippe så jevnt som mulig.

Slip gulvet rent

Er gulvet veldig ujevnt, tar du de første turene diagonalt. Her kjører vi på langs av bordene med en gang.

1 Så bruker vi den store maskinen. Ledningen henger i en krok midt i rommet, vi har satt korn 24 på valsen og hengt en støvpose klar. Vi løfter valsen fra gulvet, starter maskinen og begynner å gå – og først da senkes valsen, så den tar tak.

Inngrepshåndtaket løfter og senker valsen, mens motoren går.

2 Med inngrepshåndtaket heves valsen igjen rett før vi når veggen. Hvis valsen går bare et øyeblikk mens maskinen står stille, graver den seg ned. Vi begynner å trekke maskinen bakover, før vi senker valsen ned på gulvet igjen.

3 Vi dytter maskinen fremover, og trekker den bakover i forskjellige lengder, så gulvet slipes like mye overalt. De første lengdene etterlater et tydelig spor, der lakken forsvinner. Deretter er det viktig å jobbe systematisk for å slippe jevnt.

4 En gang iblant snur vi maskinen, og kjører fremover og rygger i motsatt retning, for å slippe tett ut mot veggen i begge ender av rommet. Med det grove papiet kjører vi hele rommet igjen og igjen, til gulvet er plant og treet helt rent.

Slip gulvet glatt

Vi har fjernet lakken og de små skadene i treet. Gulvet er nå jevnt, rent – og dekket av slipespor, som vil gjøre gulvet umulig å holde pent hvis de fikk lov å stå. Gulvet ville sugd til seg vann og skitt, og ethvert forsøk på å lakkere eller olje er sløsing av penger, og gjør vondt verre.

Slipesporene skal fjernes ved å slippe dem ned med finere slipepapir, som etterlater nye spor. Det fine slipepapiret du skal avslutte med, ville brukt for lang tid på å fjerne de groveste sporene. Derfor sliper du med stadig finere papir. Om du vil avslutte med 150, 180 eller kanskje finere papir, avgjør du selv. Dette gulvet avslutter vi med korn 150.

1 Neste formiddag feier vi opp støvet fra jobben med det grove papiret. Så skal vi fjerne slipesporene med stadig finere papir, og vi jobber med rent tre, så det vil være dumt å forurense jobben med lakkrester, skitt fra sprekker eller løse slipekorn.

2 Vi starter med korn 60 på den store maskinen, og lar kantene være til vi kommer til siste finhet. Systematisk dytter og trekker vi, snur maskinen for å nå begge veggene og kjører over gulvet igjen og igjen, til korn 60 ikke gjør det glattere.

3 Fra korn 60 går vi opp til korn 100, og til slutt går vi opp til korn 150. Med hver finhet kjører vi over hele gulvet mange ganger, til det ikke blir forskjell lenger. Mange ganger og med god bevegelse, for å slippe så jevnt som mulig.

4 Så gattes kantene med korn 60, 100 og til slutt 150. I enden på bordene har den store maskinen etterlatt et urørt felt på 10-12 cm. Det sliper vi i plan med resten av gulvet, før vi kjører rundt hele kanten med stadig finere slipepapir.

5 Du kan avslutte med korn 150, eller ta et enda finere papir, som korn 240, alt etter gulvtype. Etter enda en lang dag er gulvet slipt helt glatt og flott.

SPAR TID & PENGER

Et glatt gulv sparer lakk og holder lenger

Det handler om mye mer enn estetikk når proffene bruker lang tid på å fjerne alle spor etter slipejobben. Grove slipespor spiser de første lagene olje og lakk. Det krever derfor langt

mer olje eller lakk å mette et gulv med slipespor, men likevel vil toppene mellom sporene kun bli dekket av et veldig tynt lag. Derfor hjelper det ikke at du har lagt aldri så mye lakk eller olje

på gulvet. Når treverket på toppene blir fuktig og ødelegges, må hele gulvet slipes. Lut eller hvit lakk og olje vil heller ikke skjule, men i stedet fremheve slipesporene.

Lakken samles i slipesporene.

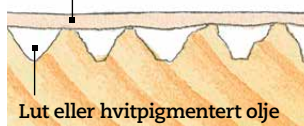
Et gulv med slipespor suger mye lakk – men får likevel raskt fuktskader på toppene.

Lakken danner et jevnt lag.

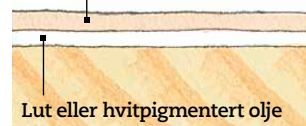
Et glatt gulv beskyttes langt bedre av den samme mengden med lakk eller olje.

Lakk

På et grovt slipt gulv, vil lut og hvit olje – her under klar lakk – ligge i sporene som striper.

Lakk

På et glatt gulv fordeles de hvite kornene jevnere og mye penere – her under klar lakk.

Gi gulvet olje

Gulvet er nå slipt, slik at det er helt perfekt: jevnt, rent og glatt som silke. Men det skal beskyttes, ellers vil det altfor fort få riper, få tråkket sand og skitt ned i treverket og få fuktskader.

Behandlingen kan være så enkel som noen omganger vask med en lekker, fet såpeblanding, eller den kan være med olje, voks, lakk – eller en kombinasjon av flere behandlinger, som her, der vi gir gulvet en blanding av linolje og bivoks. Oljen trenger ned og impregnerer treet i dybden, og voksen danner en tynn hinne på overflaten av treet.

Blandingen rommer hvite pigmenter, så treet synes gjennom et tynt, hvitt slør.

1 Vi gjør rent for støv. Maskinene har samlet tre sekker. Det er støv overalt: på vegger og tak, på deg og verktøyet, og alt koster, støvsuges og tørkes av.

VIKTIG! Har du brukt slipeolje, kan støvet selvantenne, så sett det utendørs.

2 Fugene renses enda en gang. Vi krafser ut støv, og samler det opp med støvsugeren underveis.

3 Gulvet vaskes. For å få best resultat med etterbehandlingen, skurer vi gulvet med et grunnrensemiddel og vasker det med rent vann. Men deretter skal det få lov til å tørke minst et døgnns tid, før vi behandler det.

4 Vi gir gulvet bivoks med linolje. Det skjer i tre etapper, og alle vises på bildet: Plankene til venstre er i ferd med å få påført voksen med skuresvamp, de to i midten er etter 10 minutter tørket av, og de neste er polert med tørre kluter.

Det mørke, lakkerte gulvet er borte, og hele rommet er forvandlet med de lyse plankene. Oljevoksen bør skrubbes med grunnrens og fornyes med opp til fem års mellomrom.